

Liikenne- ja
viestintäministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriön
tilinpäätöskannanotot
hallinnonalan virastojen ja
laitosten sekä televisio- ja
radiatorahaston vuoden 2014
tilinpäätöksistä

Kesäkuu 2015

SISÄLTÖ

LIIKENNEVIRASTO	4
LIIKENTEEN TURVALLISUUSVIRASTO	10
VIESTINTÄVIRASTO	15
ILMATIETEEN LAITOS	19
VALTION TELEVISIO- JA RADIORAHASTO	24

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTOT

Sisältö

Tähän yhteenvetoon on koottu liikenne- ja viestintäministeriön antamat talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momentin mukaiset tilinpäätöskannanotot hallinnonalan virastojen ja laitosten sekä valtion televisio- ja radiorahaston vuoden 2014 tilinpäätöksistä.

Tilinpäätöskannanotossaan ministeriön on lausuttava:

- 1) arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta;
- 2) ovatko käytetyt tuloksellisuuden raportoinnin perusteet ohjauksen ja tulosvastuun kannalta asianmukaisia sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista;
- 3) mihin toimenpiteisiin virastoissa tai laitoksissa sekä rahastossa on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi;
- 4) mihin toimenpiteisiin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi.

Hallinnonalan kaikille virastoille ja laitokselle on asetettu monivuotiset tulostavoitteet. Tilinpäätöskannanotossaan ministeriö on keskittynyt erityisesti siihen, millaisia tuloksia virastot tai laitos ovat saaneet aikaiseksi ja millainen on laskelmien ja tilinpäätösanalyysin taso. Lisäksi ministeriö on arvioinut virastojen tai laitoksen roolia ja tavoitteiden saavuttamista on suhteessa yhteisiin, hallituskaudelle asetettuihin tavoitteisiin. Valtiontalouden tarkastusviraston huomiot ovat merkittävässä roolissa ministeriön laatimissa tilinpäätöskannanotoissa. Valtion televisio- ja radio-rahaston kannanotossa painopiste on rahaston tilinpäätösanalyysissa.

Jakelu

Hallinnonalan virastot ja laitokset sekä televisio- ja radiorahasto
Hallinnonalan virastojen ja laitosten talousjohto

Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiovarain controller -toiminto
Valtiokonttori

Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintäministeri
Kansliapäällikkö
Erityisavustaja
Liikenne- ja viestintähallinnon controller
Osastot ja yksiköt
Virastojen ja laitosten ohjauksesta vastaavat

9.6.2015

Liikennevirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2014 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa perustellun tilinpäätöskannanottonsa Liikenneviraston vuoden 2014 tilinpäätöksestä. Kannanotto perustuu talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momenttiin.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Yleistä

Liikenneviraston tilinpäätös on selkeästi laadittu ja siinä esitetyt tiedot ovat pääsääntöisesti oikeita ja riittäviä. Virasto on riittävästi raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista.

Ministeriö huomauttaa, että Liikennevirasto on raportoinut meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamiseen myönnettävien valtionavustusten sekä lästimaksujen vaikuttavuudesta, mutta siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuusanalyysistä puuttuu suurten ja keski suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuen sekä joukkoliikenteen kehittämisen vaikuttavuusanalyysi. Liikenneviraston tulee raportoida kaikkien sen vastuulla olevien siirtomenojen vaikuttavuudesta.

Virasto ei käsittele tilinpäätöksessään alueellistamistilannetta, vaikka alueellistamisella on ministeriön käsityksen mukaan suuri vaikutus viraston sisäiseen toimintaan ja toimintakulttuuriin.

Liikennevirastolle on laadittu monivuotinen tulossopimus vuosille 2014–2015. Vuodelle 2014 Liikennevirastolle oli asetettu yhteensä 15 toiminnallista tulostavoitetta, joista se saavutti 7. Virasto on esittänyt tulostavoitteiden poikkeamille perustelut.

Ministeriö kiinnittää tilinpäätöskannanotossaan huomiota lähinnä niihin tavoitteisiin, joita virasto ei saavuttanut tai saavutti erityisen hyvin vuonna 2014. Virasto ei ole tilinpäätöksessä erikseen arvioinut sitä, miten koko sopimusajan tavoitteiden saavuttaminen etenee.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

1) Tulostavoitteet

Liikennepoliittisten ja hallitusohjelmatavoitteiden kannalta erityisen merkittäviä ovat matka- ja kuljetusketjujen toimivuuteen ja varsinkin raideliikenteen toimivuuteen sekä ulkomaankaupan toimivuuteen liittyvät tavoitteet eli

matka- ja kuljetusketjuja sekä kuntoa koskevat tavoitteet. Näistä Liikennevirasto saavuttaa 5/9.

Junaliikenteen täsmällisyystavoitteita Liikennevirasto ei saavuttanut. Kaukoliikenteen osalta tilanne on kuitenkin kehittynyt myönteisesti ja lähiliikenteen ero tavoitteeseen on pieni (tavoite max 1,5 % myöhässä 3 min ja tulos on 1,6 % junista myöhässä). Viraston selvityksen mukaan lähiliikenteen myöhästymisten syynä olivat pääosin turvalaiteviat. Ministeriö kehottaa virastoa kiinnittämään erityistä huomiota junaliikenteen täsmällisyyttä parantaviin toimenpiteisiin ja erityisesti turvalaitteiden toimintavarmuuden parantamiseen.

Liikennevirasto toteaa, että matka- ja kuljetusketjujen turvaamiseksi virasto on priorisoinut voimakkaasti kunnossapitoa keskeisen verkon rappeutumisen estämiseksi ja vähentänyt vähäliikenteisen verkon ylläpitoa. Tämä priorisointi on vuoden 2012 liikennepoliittisen selonteon mukainen. Ministeriö kuitenkin huomauttaa, että myös muu kuin keskeinen verkko voi olla erityisen tärkeä elinkeinoelämän kuljetusten kannalta. Liikenneviraston tulee kehittää tietopohjaa ja toimintatapoja kuten toimenpiteiden ajoittamista ja kohdentamista siten, että myös vähäliikenteisellä verkolla voidaan turvata elinkeinoelämän kriittiset kuljetukset.

Liikennevirasto ei saavuttanut tieliikenteen turvallisuutta koskevaa tavoitetta. Pidemmän aikavälin kehitys on huolestuttava. Henkilövahinko- ja onnettomuuksien vähenemä perusväylänpidon toimin oli vielä vuonna 2010 yli kaksinkertainen nykyiseen verrattuna. Käytettävissä olevilla resursseilla ei myöskään tulevaisuudessa pystytä tilannetta korjaamaan. Ministeriö kehottaa Liikennevirastoa edelleen tehostamaan poikkihallinnollista yhteistyötä. Viraston tulee myös yhdessä ministeriön kanssa kartoittaa uusia mahdollisuuksia tieliikenteen turvallisuuden parantamiseksi.

2) Viraston rooli hallitusohjelman toteuttamisessa ja yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamisessa

Monivuotisessa tulossopimuksessa on määritelty Liikenneviraston rooli hallitusohjelman toteuttamisessa ja yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamisessa.

Liikenneviraston toiminnan tavoitteena on toimivien ja turvallisten matka- ja kuljetusketjujen varmistaminen, joukkoliikenteen edellytysten parantaminen sekä ympäristöön ja ihmisiin kohdistuvien liikenteen haittavaikutusten vähentäminen. Virasto edistää toiminnallaan koko liikennejärjestelmän toimivuutta, liikenteen turvallisuutta, alueiden tasapainoista kehitystä ja kestävästä kehitystä.

Toiminnan tuloksellisuutta parannetaan hyödyntämällä uuden teknologian mahdollisuuksia liikennejärjestelmän toimivuuden tehostamiseksi, uudistamalla toimintatapoja ja hallinnon rakenteita sekä kehittämällä osaamista yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.

Liikennevirasto on aloittanut toimintansa kehittämisen liikennepolitiikan uusien toimintatapojen mukaisesti. Virasto on myös osallistunut aktiivisesti toiminnan uudistamiseen ja tehostamiseen tähtääviin kokeiluihin. Työtä tulee

jatkaa ja syventää liikenne palveluna -ajattelun pohjalta aktiivisessa yhteistyössä koko hallinnonalan kanssa.

Liikenneviraston toiminta on olennainen osa liikennepolitiikan vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa. Käytettävissä olevat resurssit asettavat kuitenkin rajoitteensa.

3) Viraston tehtävä ja painopisteet

Liikennevirasto vastaa liikenteen palvelutason ylläpidosta ja kehittämisestä valtion hallinnoimilla liikenneväylillä. Virasto edistää toiminnallaan koko liikennejärjestelmän toimivuutta, liikenteen turvallisuutta, alueiden tasapainoista kehitystä ja kestäväää kehitystä. Liikennevirastolle on monivuotisessa tulossopimuksessa määritelty yhdeksän painopistettä: liikenneturvallisuuden parantaminen ja poikkihallinnollinen yhteistyö, hankintamenettelyn suunnittelun ja toteuttamisen kehittäminen ja hankehallinta, sisäinen valvonta ja riskienhallinta, toimintatapojen uudistaminen ja tuottavuuden parantaminen, toimivat matka- ja kuljetusketjut, ympäristöhaittojen hillintä, varautuminen, tutkimus-, ennakointi-, arviointi- ja seurantatoiminta (TEAS) sekä inhimillisen pääoman kehittäminen.

Virasto on tilinpäätöksessään raportoinut riittävästi toiminnastaan eri painopisteissä. Ministeriö kuitenkin kehottaa Liikennevirastoa pitämään ministeriön jatkossa nykyistä herkemmin informoituna ajankohtaisista asioista.

Ministeriö kiittää Liikennevirastoa erityisesti allianssihankintamallin kehittämisestä ja käyttöönnotosta. Liikennevirasto on ollut myös aktiivinen tietomallinnuksen käyttäjä ja kehittäjä. Liikenneviraston tulee edelleen kehittää suunnittelukäytäntöään ja väylänpitoa ottamaan huomioon erityisesti digitalisaation ja tiedon hyödyntämisen mahdollisuudet. Viraston tulee aktiivisesti jatkaa vaikutusarviointien kehittämistä ministeriön johdolla.

Inhimillisen pääoman kehittämisen osalta ministeriö panee mielenkiinnolla merkille ajasta ja paikasta riippumattoman työn kokeilun. Kokeilun tuloksista on varmasti hyötyä myös laajemmin kuin viraston sisällä työn erilaisia muotoja kehitettäessä.

Ministeriö kehottaa virastoa jatkossa kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että virastolla on käytettävissä riittävä osaaminen sen ydintehtävissä.

4) Seurattavat mittarit

Tulevan hallitusohjelman painotuksista riippuen on mahdollista, että joitakin seurattavia mittareita siirretään tulostavoitteiden mittareiksi.

Arvio tilinpäätösanalyysistä

Ministeriö on arvioinut viraston tilinpäätösanalyysiä. Arvioinnissa on otettu huomioon tilintarkastajan näkemykset. Yleisesti ottaen virastoa koskevat tilintarkastuskertomus on parantunut ja huomautusten määrä on jatkuvasti laskenut. Ottaen huomioon viraston talouden laajuuden vuoden 2014 kertomukseen sisältyvät huomautukset eivät ole merkittäviä. Ministeriö kiinnittää jatkossa huomiota vain oleellisempiin ja merkittävämpiin asioihin.

Tilintarkastuksessa virasto on saanut laillisuushuomautukset talousarvion ja valtion talousarviosta annetun asetuksen 42 §:n 2 momentin vastaisesti kirjatusta vähennyksestä, talousarvion ja talousarvioasetuksen 5a §:n vastaisesta ennakkomaksujen kirjauksesta sekä kirjanpidon tositteista, joita ei ole laadittu talousarvioasetuksen 45 §:n edellyttämällä tavalla. Lisäksi tilintarkastuskertomuksessa on esitetty havaintoja, jotka liittyvät Liikenneviraston sisäisen valvonnan järjestämisessä ilmenneisiin puutteisiin.

Kaupungille kuuluvan menon kirjaaminen

VTV:n kertomuksessa on otettu esille Koskenkylä-Kotka elinkaarihankkeeseen (mom 31.10.79. Elinkaarirahoitushankkeet) liittyvä taloudellinen tapahtuma arvoltaan 700 000 euroa. Vuoden 2014 kirjanpidossa on tullut esille vuotta 2013 koskeva kirjaus. Kyseessä on yhteisrahoitusohanke. Kaikki menot on maksettu menomomentilta ja kunnan rahoitusosuus valtion varallisuuteen kuuluvasta hankkeesta on tuloutettu valtion talousarvion tuloihin momentille 12.31.10 (Liikenneviraston tulot). Vuonna 2014 virasto oli havainnut, että kyseessä oli Kotkan kaupungin varallisuuteen liittyvä meno. Meno ei olisi kuulunut lainkaan valtion maksettavaksi eikä menoksi. Virasto oikaisi virheelliset kirjaukset v.2014. Virasto kirjasi kaupungin maksuosuuden valtion talousarvion tulomomenttia velottaen sekä ao. menomomenttia hyvittäen.

VTV katsoo, että kirjaus oli valtion talousarvioasetuksen 5a §:n sekä 42 §:n 2 momentin vastainen. Vuonna 2014 ei olisi saanut tulomomentille kirjata oikaisua, koska kyseessä oli edelliseen vuoteen kohdistuva tulon oikaisu. VTV myös katsoo, ettei olisi vastaavasti saanut hyvittää menomomenttia.

Kunnan omaisuudeksi kuuluva osuus olisi tullut kirjata käyttöomaisuuden vähennykseksi Liikenneviraston taseesta ainoastaan liikekirjanpidon kirjauksena vuonna 2014, koska tapahtumassa ei ollut kyse talousarviomenosta tai sen oikaisusta. Liikenneviraston tulee peruuttaa vuodelle 2015 siirrettyjä määrärahoista vastaava määrä (0,7 milj. euroa).

Ministeriö toteaa, että koska kyseessä tosiasiallisesti oli talousarviomenon oikaisu, on menomomentin oikaisu tehty siten, että se antaa oikean lopputuloksen. Valtion menomomenttia ei ole rasittamassa kunnalle kuuluva meno vaan ainoastaan valtiolle kuuluva meno. Mikäli määrärahan peruutus tehdään, momenttia velotetaan ao. summalla. Tämä puolestaan antaa virheellisen kuvan valtion menoista ja samalla momentilla on vastaavasti vähemmän määrärahaa käytössä. Tässä tapauksessa on kyse vähäisestä rahasummasta koko momenttiin ja kyseessä on kuitenkin harvinainen tilanne. Koska kuitenkin hankkeita toteutetaan paljonkin yhdessä valtion ja kuntien kanssa, Liikenneviraston on jatkossa kiinnitettävä erityistä huomiota kirjausten oikeellisuuteen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Ennakkomaksut

Valtiontalouden tarkastusvirasto on kiinnittänyt huomiota ennakkomaksujen budjetointiin ja kirjaamiseen. Valtion talousarviossa perusväylänpidon momentti sekä kehittämismomentit on budjetoitu valtion talousarviossa noudatettuna pääsääntö mukaisesti nk. suoriteperusteisesti. Menot budjetoidaan momentille tuotannon tekijän vastaanottamisen ajankohdan mukaisesti. Liikennevirastolle osoitettujen jäänmurtajan hankinnan aiheuttamien menojen

kirjausten yhteydessä tuli esille VTV:n kanta, jonka mukaan momentille ei voinut kirjata menoksi suoritettuja ennakkomaksuja koska momentin päätösosassa ei ollut asiasta mainintaa. VTV:n kannan mukaan momentin päätösosasta tulee käydä ilmi, että ao. momentti on joko osittain tai kokonaan maksuperusteisesti budjetoitu. Momentilla tulisi myös olla maininta ennakkomaksujen maksamisesta. Samassa yhteydessä VTV on kiinnittänyt huomiota myös viraston maksamiin muihin ennakkomaksuihin perusväylänpidon momentilla (0,88 milj. euroa) sekä kehittämismomentilla (0,9 milj. euroa).

VTV:n mukaan Liikenneviraston tulee varmistua, että ennakkomaksuja käytettäessä ne on budjetoitu asianmukaisesti. Budjetoinnin yhteydessä Liikenneviraston tulisi esittää mahdollinen ennakkomaksujen maksamisen tarve ja tämän vaikutukset talousarvion valmistelussa.

Ministeriö toteaa, että ennakoiden maksaminen on tavanomaista rakennus- alalla. Jäänmurtajan rakentaminen tapahtuu vähitellen ja valtio maksaa useita ennakkoja rakentamisen aikana. Valtio vastaanottaa jäänmurtajan vasta vuonna 2016. Suoriteperusteisen kirjauksen mukaisesti momenttia veloitetaan vasta murtajan vastaanottamisen yhteydessä. Ministeriö on esittänyt momentin perusteluihin muutosta vuoden 2015 ensimmäisen lisätalousarvioesityksen yhteydessä, mutta valtiovarainministeriö ei ole suostunut muutokseen. Jäänmurtajan ennakkomaksut eivät näy lainkaan talousarviokirjanpidossa momentin käyttönä, koska ne kirjataan VTV:n kannan mukaisesti tasetilille. Tämä antaa puutteellisen kuvan momentin käytöstä. Ministeriö tulee uudistamaan esityksensä syksyn lisätalousarvion yhteydessä momentin perustelujen muuttamisesta VTV:n toivomalla tavalla. Samalla voidaan turvata se, ettei aikaisemmilta vuosilta siirtyneet määrärahat vanhene. Vuodelta 2013 siirtyvä saldo vanhenee muutoin kuluvan vuoden lopussa ja se joudutaisiin budjetoimaan uudelleen valtion talousarvioon.

Liikennevirasto voisi arvioida olisiko perusteltua lisätä maininta ennakkomaksujen maksamisesta momenttien päätösosan perusteluihin. Edelleen viraston tulee kiinnittää huomiota ennakkomaksujen tarpeellisuuteen sekä asianmukaisuuteen ja että ne on riittävästi mainittu jo sopimuksissa.

Toimenpiteet, joihin viraston/laitoksen on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Viraston tulee ottaa huomioon, mitä toimenpiteitä on edellytetty tuloksellisuus- ja tilinpäätösanalyysin yhteydessä. Niiden lisäksi ministeriö edellyttää seuraavaa:

Tiedonkulun parantaminen

Kuluneen vuoden aikana on ilmennyt puutteita tiedonkulussa ministeriön ja viraston välillä sekä viraston eri toimialojen välillä. Asia on ollut esillä jo ministeriön vuoden 2013 tilinpäätöskannanotossa. Ministeriön ja viraston välistä tiedonkulkua tulee kehittää niin, että virasto pitää ministeriön ajan tasalla merkittävistä, erityisesti talouteen ja toiminnan kehittämiseen liittyvistä sekä muutoin merkittävistä asioista. Lisäksi on ilmennyt, että Liikennevirastossa tieto ei aina saavuta niitä asiantuntijoita, joiden tehtävät sitä edellyttävät. Ministeriö toteaa, että viraston tulee kehittää tiedonkulkua osana johtamiskäytäntöjään.

Prosessien ja toimintamallien kehittäminen

Liikenneviraston tulee kehittää prosessejaan ja toimintamallejaan Liikenne palveluna –ajattelun edistämiseksi. Liikenneviraston tulee tehdä tiivistä yhteistyötä ministeriön ja Liikenteen turvallisuusviraston sekä muiden toimijoiden kanssa erityisesti liikenteen automatisaation ja robotisaation toimintaedellytysten luomiseksi, tiedon nykyistä paremmaksi hyödyntämiseksi sekä uusien markkinaehtoisten palvelujen mahdollistamiseksi. Ministeriö kannustaa Liikennevirastoa erilaisiin kokeiluihin.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö kiinnittää osaltaan huomiota yhteistyön ja tiedonkulun parantamiseen ja aloittaa ministeriön ja hallinnonalan virastojen yhteiset asiantuntijatapaamiset keskeisistä asiakokonaisuuksista.

Ministeriö luo lainsäädännöllisiä edellytyksiä liikenne palveluna -ajattelumallin toteuttamiseksi sekä vaikuttaa EU- ja kansainvälisellä tasolla ajattelun mahdollistamiseksi ja eteenpäin viemiseksi. Ministeriö toimii kiinteässä yhteistyössä hallinnonalan eri toimijoiden kanssa.

Tulosohjauksen kehittämistyöryhmän loppuraportin ehdotuksia tullaan edelleen jalkauttamaan ja strategiakarttasovelluksen kehittämistyötä jatkamaan hallinnonalan konsernistrategian suunnittelun ja seurannan tueksi.

Anne Berner
liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
kansliapäällikkö

Tiedoksi

Liikenne- ja viestintäministeri
Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriö, liikennepolitiikan osasto ja yksiköt
Liikenne- ja viestintäministeriö, yleinen osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, talousyksikkö

9.6.2015

Liikenteen turvallisuusvirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2014 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa perustellun tilinpäätöskannanottonsa Liikenteen turvallisuusviraston vuoden 2014 tilinpäätöksestä. Kannanotto perustuu talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momenttiin.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Yleistä

Liikenteen turvallisuusviraston tilinpäätös on selkeästi laadittu ja siinä esitetyt tiedot ovat pääsääntöisesti oikeita ja riittäviä. Virasto on riittävästi raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista.

Tilinpäätökseen kuuluvassa toimintakertomuksessa esitettyjä toiminnan tuloksellisuutta koskevia tietoja voidaan pitää olennaisilta osin oikeina ja riittävinä.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Kertomusvuosi oli viraston viides toimintavuosi. Vuoden aikana viraston määrätietoista kehittämistä on edelleen jatkettu. Viraston toiminnallinen strategia, toiminta-ajatus ja arvot päivitettiin henkilöstöä laajasti osallistaen. Uuden strategian myötä ja sen toimeenpanon tukemiseksi virasto käynnisti loppuvuodesta myös organisaatiouudistuksen valmistelun. Viraston toimintojen alueellistaminen jatkui ja Rovaniemen osalta alueellistamistavoite saavutettiin vuoden etuajassa. Lappeenrannan toimipisteen osalta alueellistaminen etenee suunnitelmien mukaisesti.

Liikenteen turvallisuusvirastolle on laadittu monivuotinen tulossopimus vuosille 2014–2015. Vuodelle 2014 Liikenteen turvallisuusvirastolle oli asetettu yhteensä 16 toiminnallista tulostavoitetta, joista se saavutti 12. Virasto on esittänyt tulostavoitteiden poikkeamille perustelut.

Ministeriö kiinnittää tilinpäätöskannanotossaan huomiota lähinnä niihin tavoitteisiin, joita virasto ei saavuttanut tai saavutti erityisen hyvin vuonna 2014. Virasto ei ole tilinpäätöksessä erikseen arvioinut sitä, miten koko sopimusajan tavoitteiden saavuttaminen etenee.

Tuotokset ja laadunhallinta

Virasto saavutti kaikki liikennejärjestelmän turvallisuutta ja ympäristöä koskevat toiminnalliset tulostavoitteensa.

Palvelutasoa koskevista tavoitteista virasto ei saavuttanut asiakastytyväisyys (sidosryhmät) liittyvää tavoitettaan. Toteuma oli 3,47, kun tavoite oli 3,6. Tulos oli kuitenkin edellisvuoden toteumaa (3,37) parempi. Asiakastytyväisyys

(asiakkaat) liittyvän tavoitteen virasto puolestaan saavutti. Toteuma vuonna 2014 oli 3,64, kun edellisvuonna se oli 3,38. Vaikka toinen viraston asiakastytyväisyystavoitteesta ei toteutunut, voi edellä mainitun perusteella yleisesti ottaen myönteisesti todeta, että asiakastytyväisyys on parantunut ja että viraston kehitys on oikeansuuntaista.

Toiminnallinen tehokkuus

Virasto saavutti kaikki viranomaistehtäviin liittyvät toiminnalliset tulostavoitteensa.

Tuottavuutta koskevista tavoitteista virasto ei saavuttanut työn tuottavuutta eikä kokonaistuottavuutta koskevia tavoitteita eikä liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuustavoitetta.

Työn tuottavuus oli -1,65 % (tavoite vähintään +1 %) ja kokonaistuottavuus -1,71 % (tavoite vähintään +2). Viraston mukaan vuoteen 2013 verrattuna maksullisen toiminnan tuotos kasvoi 0,95 prosenttia ja maksuttoman toiminnan tuotos pieneni hieman. Viraston kokonaistuotos kasvoi 0,63 prosenttia. Työn tuottavuustavoite ei toteutunut, koska henkilötyövuosimäärä kasvoi merkittävästi. Henkilötyövuosien määrä toteutui tavoitetasoa korkeampana muun muassa alueellistamisesta johtuvasta kaksoismiehityksestä sekä ilmailun poikkeamailmoitusten ruuhkanpurusta johtuen. Kokonaistuottavuus ei toteutunut, koska viraston toiminnan kulut kasvoivat edellisestä vuodesta. Henkilöstökustannukset nousivat henkilötyövuosimäärän kasvun sekä henkilöstön koulutustasoindeksin nousun myötä. Palvelujen ostot kasvoivat vuodesta 2013, mutta olivat kuitenkin pienemmät kuin vuonna 2012. Viraston tuotos on kasvanut hiukan, joten panos pääosin määrittelee tuottavuustavoitteen toteutumisen.

Virastoa on eri yhteyksissä kehoitettu kiinnittämään huomiota tuottavuuden kehitykseen ja virastolle on todettu, että julkisen hallinnon tuottavuudelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti kustannusten kehitystä tullaan seuraamaan erityisen tarkasti. Ministeriö toistaa, että viraston on vakavasti kiinnitettävä huomiota kustannusten kehitykseen. Ministeriö kiinnittää erityistä huomiota siihen, että viraston henkilöstökustannukset ovat viime vuosina olleet jyrkässä kasvussa. Tämän johdosta viraston tulee toimittaa ministeriölle seikkaperäinen selvitys kustannuskehitykseen johtuneista syistä ja henkilöstökustannusten hallinnasta. Ministeriö painottaa, että muun muassa henkilöstörakenteen muutoksista ja viraston uusista tehtävistä huolimatta kustannusten nousun torjumiseksi on jatkuvasti selvitettävä ja tarkasteltava mahdollisia säästö- ja tehostamistoimenpiteitä.

Virasto on edelleen määrätietoisesti kehittänyt sähköistä asiointia ja viraston sähköisten palvelujen määrä ja käyttöaste on edelleen kasvanut. Ministeriö pitää viraston toimintaa tältä osin esimerkillisenä.

Vaikuttavuustavoitteiden mittarit

Ministeriö panee tyytyväisyydellä merkille viraston roolin osana hallinnonalan vuoden 2014 toimintaa ja hallinnonalan tavoitteiden saavuttamista. Virasto on hoitanut viranomaistehtävänsä ja se on myös aktiivisesti uudistanut ja tehostanut toimintatapojaan sekä tuottanut erilaisia toiminnan ja menettelyjen vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta parantavia vaihtoehtoja ja aloitteita. Viraston

ote prosessien kehittämisessä on ollut esimerkillistä. Sähköisten palvelujen määrää on lisätty ja liikennepolitiikan uusien toimintatapojen kokeiluihin on osallistuttu innokkaasti. Turvallisuuden ja ympäristövaikutusten riskiperusteista hallintaa on edelleen kehitetty. Riskiperusteinen hallinta perustuu viraston tuottaman tilakuvan käyttämiseen suunnittelun, päätöksenteon ja vaikuttamisen perustana. Lisäksi virasto on liikenteen tilaa koskevista katsauksista käynyt seikkaperäisesti läpi eri liikennemuotojen turvallisuus- ja ympäristövaikutuksia ja niihin liittyviä seikkoja.

Liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenteen turvallisuusviraston välisessä tulossopimuksessa on erikseen määritelty viraston rooli yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa. Viraston roolina on myös erikseen todettu viraston osallistuminen liikennepoliittisen selonteon toteuttamiseen ja liikennepolitiikan uusien toimintatapojen kokeiluihin sekä liikenne palveluna –ajattelun eteenpäin viemiseksi. Viraston toiminnan painopisteitä ovat valvontaan, vaikuttamiseen, turvallisuuden ja ympäristövaikutusten hallintaan, tiedonhallintaan ja niihin liittyviin palveluihin, varautumiseen, viestintään ja inhimillisen pääomaan liittyvät toimenpiteet.

Vaikuttavuustavoitteiden mittareihin, erityisesti liikenneturvallisuusmittareihin liittyy seikkoja, jotka eivät ole yksinomaan viraston toimintamahdollisuuksien rajoissa. Viraston on kuitenkin syytä jatkuvasti arvioida omia vaikuttamismahdollisuuksiaan näiden myönteisen kehityksen edistämisen suhteen ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Seurattavat mittarit

Viraston toimintajärjestelmien sertifiointit ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti samoin kuin henkisten voimavarojen hallintaan liittyvät toimet. Ministeriö panee tyytyväisenä merkille, että viraston henkilöstön työtyytyväisyyden hyvän tason (3,6). Henkilötyövuosimäärä toteutui tavoitetasoa korkeampana, mistä on edellä viraston tuottavuustavoitteiden käsittelyn yhteydessä kirjattu viraston tuottavuuden ja kustannusten kehitykseen liittyvä ministeriön kannotto.

Ministeriö toteaa, että tulossopimuksessa seurattavien mittareiden ja vaikuttavuustavoitteiden tarkempaan huomioon ottamiseen ja seurantaan tulossopimuksessa ei ole tällä hetkellä tarvetta. Henkilötyövuosimäärän kehitystä seurataan osana viraston tuottavuuden ja kustannusten kehitystä.

Arvio tilinpäätösanalyysistä

Ministeriö on arvioinut viraston tilinpäätösanalyysiä. Arvioinnissa on otettu huomioon tilintarkastajan näkemykset. Ministeriö kiinnittää jatkossa huomiota vain oleellisempiin ja merkittävämpiin asioihin.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on vuoden 2014 tarkastuksessa selvittänyt Liikenteen turvallisuusviraston tulospalkkiojärjestelmän periaatteita ja tulospalkkioiden yleisiä määräytymiskriteerejä. Ministeriö toteaa, että se on vuoden 2013 tilinpäätöskannanotossa kiinnittänyt huomiota viraston tulospalkkioiden ennakoitua korkeampaan tasoon, sekä pitää edellä mainittua tarkastuskertomuksen ehdotusta aiheellisena ja suosittaa, että virasto arvioisi asiaa.

VTV on myös kiinnittänyt huomiota sisäisen valvonnan puutteisiin erityisesti hankintojen puutteellisen kilpailuttamisen ja sopimusrekisterin ylläpidon osalta sekä taloudellisuuden ja tuottavuuden raportointiin. Palveluhankintojen suuresta volyymista johtuen ministeriö kiinnittää erityisesti viraston huomion hankintalainsäädännön noudattamiseen.

Toimenpiteet, joihin viraston/laitoksen on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Liikenteen turvallisuusviraston tulee kehittää prosessejaan ja toimintamallejaan Liikenne palveluna -ajattelun edistämiseksi. Viraston tulee tehdä tiivistä yhteistyötä ministeriön ja Liikenneviraston sekä muiden toimijoiden kanssa erityisesti liikenteen automatisaation ja robotisaation toimintaedellytysten luomiseksi, tiedon nykyistä paremmaksi hyödyntämiseksi sekä uusien palvelujen mahdollistamiseksi. Ministeriö kannustaa Liikenteen turvallisuusvirastoa erilaisiin kokeiluihin.

Liikenteen turvallisuusviraston tulee ottaa huomioon tilinpäätösanalyysin arvioinnin yhteydessä edellytetyt toimenpiteet sekä laatia selvitys kustannuskehitykseen johtuneista syistä ja henkilöstökustannusten hallinnasta.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriö luo lainsäädännöllisiä edellytyksiä Liikenne palveluna -ajattelumallin toteuttamiseksi sekä vaikuttaa EU- ja kansainvälisellä tasolla ajattelun mahdollistamiseksi ja eteenpäin viemiseksi. Ministeriö toimii kiinteässä yhteistyössä hallinnonalan eri toimijoiden kanssa.

Liikenteen turvallisuusviraston ohjauksen johtoryhmän kokouksissa ja tulosneuvotteluissa on käsitelty tavoitteet, jotka ovat jääneet tai ovat vaarassa jäädä toteutumatta. Tätä menettelyä tullaan jatkamaan.

Tulosohjauksen kehittämistyöryhmän loppuraportin ehdotuksia tullaan edelleen jalkauttamaan ja strategiakarttasovelluksen kehittämistyötä jatkamaan hallinnonalan konsernistrategian suunnittelun ja seurannan tueksi.

Anne Berner
liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
kansliapäällikkö

Tiedoksi

Liikenne- ja viestintäministeri
Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriö, liikennepolitiikan osasto ja yksiköt
Liikenne- ja viestintäministeriö, yleinen osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, talousyksikkö

9.6.2015

Viestintävirasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2014 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa perustellun tilinpäätöskannanottonsa Viestintäviraston vuoden 2014 tilinpäätöksestä. Kannanotto perustuu talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momenttiin.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Yleistä

Viestintäviraston vuoden 2014 tilinpäätös on selkeä ja kaikki viraston keskeiset toiminta-alueet kattava. Tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti ja niiden liitteenä esitetyt tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla. Virasto on raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista.

Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) on esittänyt maksutulojen kohdentamiseen, valtuusseurannan ja tuloksellisuuden kuvaukseen liittyviä havaintoja.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Tulostavoitteet

Tulostavoitteiden saavuttamisen taso oli erinomainen. Virastolle oli asetettu 15 tavoitetta, jotka liittyvät tuotokseen ja laadunhallintaan, joista virasto saavutti kokonaan 14. Ministeriö panee erityisellä tyytyväisyydellä merkille, että merkittävässä osassa tavoitteita tavoitetaso ylitettiin selkeästi. Saavuttamatta jäi vain tilannekuvaan liittyvä tavoite laatutietojen julkaisemisen osalta. Laatutietojen julkaiseminen viivästyy laatutietoja koskeneesta hankintapäätöksestä markkinaoikeuteen tehdyn valituksen takia.

Tietoturvallisuuden vakiointia koskevan tavoitteen osalta ministeriö toteaa, että viraston tietoturvallisuuden vakiointi perustuu ISO/IEC 27001 -standardin mukaiseen hallintajärjestelmään, ja on oikean tasoista viraston toimintaan ja tavoitteisiin nähden.

Toiminnallisen tehokkuuden tavoitteita oli asetettu yhdeksän kappaletta, joista kaikki saavutettiin.

Kaiken kaikkiaan tavoitteiden saavuttamisen taso vuonna 2014 oli kiitettävä.

Viraston rooli hallitusohjelman toteuttamisessa ja yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamisessa

Viestintävirasto on osaltaan huolehtinut valtiokonsernin yhteisten tavoitteiden, poikkihallinnollisten kokonaisuuksien ja yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisesta roolinsa mukaisesti virastolle asetettujen tulostavoitteiden kautta.

Seurattavat mittarit

Viestintävirastolla seurattavat mittarit liittyvät henkisten voimavarojen hallintaan sekä valtion televisio- ja radiorahaston talouteen. Mittareiden kehitys on ollut positiivista. Seurattavia mittareita ei ole tarpeen siirtää tulossopimuksen tavoitteiksi. Tilannetta arvioidaan uudelleen valmisteltaessa uuden, vuonna 2016 alkavan tulossopimuskauden tavoitteita.

Arvio tilinpäätösanalyysistä

Ministeriö on arvioinut viraston tilinpäätösanalyysiä. Arvioinnissa on otettu huomioon tilintarkastajan näkemykset. Ministeriö kiinnittää jatkossa huomiota vain oleellisempiin ja merkittävämpiin asioihin.

Valtiontalouden tarkastusviraston mukaan toimintamenomäärärahan nettoutettavien verkkotunnusmaksujen ja taajuusmaksutulojen kohdentamista useille vuosille ei voida kaikilta osin pitää valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisena. VTV on myös kiinnittänyt huomiota valtuusseurannan dokumentointiin sekä taloudellisuuden ja tuottavuuden raportointiin.

Viestintävirasto on ilmoittanut ryhtyvänsä selvittämään edellä mainittujen maksutulojen kohdentamismenettelyjä ja sen muuttamista suosituksen mukaiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että kohdentamismenettelyt tulee muuttaa VTV:n suosittamalla tavalla viimeistään vuonna 2016. Edelleen Viestintävirasto on ilmoittanut ryhtyvänsä toimenpiteisiin valtuusseurannan dokumentoinnin selkiyttämiseksi.

Lisäksi Valtiontalouden tarkastusviraston mukaan Viestintäviraston on aiheellista selvittää, tulisiko fi- ja ax-tunnuksia pitää liiketaloudellisina suoritteina. Viestintävirasto on ilmoittanut selvittävänsä asiaa yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Ministeriö katsoo, että arviointi tulee toteuttaa siten, että mahdolliset muutokset verkkotunnusmaksuissa on mahdollista saattaa voimaan samanaikaisesti tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) verkkotunnuksia koskevan sääntelyn tullessa voimaan 5.9.2016.

Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Viestintävirasto on ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin vuoden 2013 tilinpäätöskannanotossa ministeriön esittämien havaintojen johdosta.

Ministeriö katsoo, että Viestintäviraston tulee edelleen kehittää kyberturvallisuuskeskuksen toimintaa. Viraston tulee olla organisaatio, joka luo luottamusta digitaaliseen toimintaympäristöön edistämällä yksityisyydensuojaa ja varmistamalla tietoturvaa. Viraston tulee omalta osaltaan mahdollistaa, että luottamus luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia suomalaisille yrityksille globaaleilla digitaalisilla markkinoilla. Kyberturvallisuuskeskus tulisi integroida ny-

kyistä paremmin viraston kokonaisuuteen ja toimia osana virastoa hallinnonalan tavoitteita toteuttaen. Viraston tuli olla olennaisesti näkyvämmiin esillä luottamuksen rakentamisessa sekä yksityisyyden suojan että tietoturvan osalta sekä kotimaisessa että kansainvälisessä julkisuudessa. Viraston tulisi aktiivisesti pyrkiä kartoittamaan globaaleilta markkinoilta yksityisyyden suojaa ja tietoturvaa edistäviä tuotteita ja toimintatapoja sekä tuoda niitä käyttäjien tietoisuuteen.

Ottaen huomioon julkiseen sektoriin kohdistuvat säästötavoitteet, ministeriö edellyttää, että viraston kustannuskehitys pysyy maltillisena. Viraston tulee palkkausjärjestelmäänsä uudistaessaan sekä määritellessään tulevaa työympäristöratkaisua varautua siihen, että alkavalla hallituskaudella mahdolliset kustannussäästöt voidaan virastossa toteuttaa hallitusti. Viraston kehittämiskohteena olevan prosessien kehittämisen yhtenä tavoitteena tulisi olla lakisääteisten tehtävien tuottavuuden ja tehokkuuden kasvattaminen.

Viestintävirasto on osallistunut kiitettävän aktiivisesti hallinnonalan tulosohjauksen (ml. strategiakartta) kehittämiseen. Ministeriö pitää tärkeänä, että virasto jatkossakin aktiivisesti kehittää viraston sisäistä ohjausta ja tavoitteiden asettelua strategiakarttaa hyödyntäen.

Viestintäviraston tulee ottaa huomioon tilinpäätösanalyysin arvioinnin yhteydessä edellytetyt toimenpiteet.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Viestintäviraston ohjauksen johtoryhmän kokouksissa ja tulosneuvotteluissa on käsitelty niitä tavoitteita, jotka ovat jääneet tai ovat vaarassa jäädä toteutumatta. Tätä menettelyä tullaan jatkamaan.

Tulosohjauksen kehittämistyöryhmän loppuraportin ehdotuksia tullaan edelleen jalkauttamaan ja strategiakarttasovelluksen kehittämistyötä jatkamaan hallinnonalan konsernistrategian suunnittelun ja seurannan tueksi. Vuoden 2016 talousarvioehdotus sekä uuden tulossopimuskauden tulostavoitteet valmistellaan strategiakarttaa hyödyntäen.

Anne Berner
liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
kansliapäällikkö

Tiedoksi

Liikenne- ja viestintäministeri
Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriö, viestintäpolitiikan osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, yleinen osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, talousyksikkö

9.6.2015

Ilmatieteen laitos

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2014 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa perustellun tilinpäätöskannanottonsa Ilmatieteen laitoksen vuoden 2014 tilinpäätöksestä. Kannanotto perustuu talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momenttiin.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Yleistä

Ilmatieteen laitoksen tilinpäätös on selkeä ja se on laadittu valtion talousarviosta annetun asetuksen ja säännösten edellyttämällä tavalla. Tuloksellisuuden raportointi on ollut asianmukaista ja riittävää.

Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole ollut 23.4.2015 annetussa tilin-tarkastuskertomuksessa huomauttavaa tilinpäätökseen.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

1) Tulostavoitteet

Ilmatieteen laitos saavutti sille monivuotisessa tulossopimuksessa vuosille 2014–2015 asetut tavoitteet lähes kaikilla osa-alueilla.

Ilmatieteen laitos on jo useana peräkkäisenä vuonna ylittänyt lähes kaikki sille asetetut tulostavoitteet. Vuonna 2014 Ilmatieteen laitos saavutti kaikkien aikojen parhaan tuloksensa.

Ilmatieteen laitoksen sääennusteiden osuvuus on ollut edellisten vuosien tavoin erinomainen. Kaikki sääennusteiden osuvuustavoitteet sekä toimitusvarmuustavoite saavutettiin. Tuotteiden laatua ja luotettavuutta sekä palvelun toimintavarmuutta kuvaavat mittarit ovat siten toteutuneet. Ilmatieteen laitos on tosin saavuttanut useilla osa-alueilla jo tulevien vuosien tavoitetasoja, mikä saattaa olla osoitus siitä, että tulostavoitteet ovat laitokselle liian matalat.

Ilmatieteen laitoksen verkkosivut tavoittavat keskimäärin jopa 290 000 eri kävijää vuorokaudessa. Sivulla on tehty useita kävijäennätyksiä monivuotisen tulossopimuksen kaudella. Vuonna 2014 verkkosivujen sisältöä monipuolistettiin julkistamalla paikallissääsivuilla uudet todennäköisyysennusteet aina 10 vrk:een saakka. Lisäksi sääpalvelua täydennettiin FMI -TV:llä, joka tarjoaa jatkuvasti päivittyvät sääanimaatiot mm. YouTube:ssa. Ministeriö pitää tärkeänä luotettavan ja viranomaisvastuulla tuotetun korkea-

laatuisten sää-, turvallisuus- ja tutkimustiedon pitämistä kansalaisten ja yritysten saatavilla sähköisesti Ilmatieteen laitoksen omilla nettisivuilla, erilaisina mobiili- jne. sovelluksina, sekä kansalaisten ja elinkeinoelämän edelleen hyödynnettävissä olevana tietovarantona. Vuonna 2014 Ilmatieteen laitos sai valmiiksi datan vapauttamisen, ja avoimen datan portaalilla on jo lähes 8000 rekisteröityä käyttäjää. Datan vapauttaminen tulee pitkällä aikavälillä johtamaan uusien innovaatioiden syntymiseen.

Asiakastyytyväisyys ja sidosryhmätyytyväisyys ovat pysyneet edellisten vuosien tapaan korkealla. Tyytyväisyys on jopa hieman kohonnut viime vuoteen verrattuna. Taloustutkimuksen päättäjä-, kansalais- ja toimittajatutkimuksissa Ilmatieteen laitos ylitti ainoana toimijana arvosanan 8 ja säilytti siten asemansa julkisen sektorin parhaaksi arvioituna toimijana. Laitoksen haasteena on ylläpitää asiakkaiden ja sidosryhmien korkea tyytyväisyyden taso ja kehittää sitä edelleen mielekkäällä ja kustannustehokkaalla tavalla.

Toiminnallista tehokkuutta mittaavat tulostavoitteet liiketaloudellisten ja yhteisrahoitteisten suoritteiden kustannusvastaavuudesta ylittyivät merkittävästi vuonna 2014 ja koko monivuotisen tulossopimuskauden ajan. Ulkopuolisen rahoituksen osuus oli vuonna 2014 63 % yhteisrahoitteisen tutkimustoiminnan kokonaiskustannuksista tavoitteen ollessa 50 %. Osuus on pysynyt vastaavalla tasolla koko monivuotisen tulossopimuskauden ajan. Ministeriö pitää ulkopuolisen rahoituksen osuutta korkeana, joskin se on selvä osoitus laitoksen kilpailukyvystä tutkimusrahoitusta hankittaessa ja laitoksen tekemän tutkimustyön asiakaslähtöisyydestä ja korkeasta laadusta. Ministeriö on pitänyt noin 50 % osuutta suosituksena, koska korkean ulkopuolisen rahoitusosuuden riskinä on, että se alkaa suunnata laitoksen toimintaa pois tulossopimuksen mukaisilta painopistealueilta ja tavoitteista. Liikenne- ja viestintäministeriö seuraa rahoitussuhteen kehittymistä. Tulevina vuosina ulkopuolisen rahoituksen määrä todennäköisesti vähenee tutkimuslaitosuudistuksen vuoksi. Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot eivät sen sijaan täysin vastanneet kustannuksia vuonna 2014, vaan toiminnasta syntyi 3 % alijäämää. Vuonna 2014 tuotot alenivat datan vapauttamisen vuoksi, kun julkisoikeudellisiin suoritteisiin sisältyneestä Ilmatieteen laitoksen omistamasta datasta ei otettu enää maksua.

Työn tuottavuuden kehittymistä ja kokonaistuottavuuden kehittymistä koskevat mittarit ovat olleet Ilmatieteen laitokselle vaativia ja tavoitteet eivät ole täyttyneet viime vuosina. Vuonna 2014 Ilmatieteen laitos kuitenkin ylitti työn 1 %:n tuottavuustavoitteen. Kokonaistuottavuustavoitteen saavuttaminen ei myöskään jäänyt kauas, sillä laitos jäi tavoitteesta vain 0,02 %. Tuottavuus on noussut viime vuosiin nähden kiitettävästi.

Henkilöstön työtyytyväisyysindeksi oli 3,72, mikä ylitti asetetun tavoitteen 3,6. Työtyytyväisyysindeksi on kuitenkin hieman laskenut edellisen vuoden 3,75:stä. Vastausprosentti oli kasvanut hieman ja oli 72,04. Tutkimuslaitosuudistus yhdessä IT-säästöjen ja yleisten leikkausten kanssa tulee johtamaan henkilöstön merkittävään vähennykseen vuoden 2015 aikana. Työtyytyväisyyskyselyssä merkittävä pudotus nähtiinkin kohdassa "Työpaikan varmuus nyt ja tulevaisuudessa".

2) Viraston rooli hallitusohjelman toteuttamisessa ja yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamisessa

Monivuotisessa tulossopimuksessa on määritelty Ilmatieteen laitoksen rooli hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa. Laitos tuottaa tietoa ja palveluja liikenneturvallisuuden ja muiden yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvallisuuden tarpeita varten sekä toimii johtavana asiantuntijana ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen liittyvissä kysymyksissä. Lisäksi Ilmatieteen laitos osallistuu useille muille hallinnonaloille asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen. Näitä hallinnonaloja ovat mm. sisäasiainministeriö, puolustusministeriö, ympäristöministeriö ja valtioneuvoston kanslia.

Ilmatieteen laitos on valtakunnallisesti keskeinen toimija mm. säähän ja turvallisuuteen, ilmaston muutokseen, Itämeren tutkimukseen ja arktisten alueiden tutkimukseen liittyvissä kysymyksissä.

Ilmatieteen laitoksen ympärivuorokautinen toiminta tukee viranomaisten, yritysten ja kansalaisten toimintaa myös silloin, kun sää, meri ja luonto tuovat eteen erityishaasteita.

Ilmatieteen laitos on toimillaan edistänyt hallitusohjelman toimeenpanoa sekä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi Ilmatieteen laitos on mm. toiminut valtakunnallisesti merkittävänä edelläkävijänä julkisin varoin tuotettujen tietovarantojen avaamisessa kansalaisten ja yritysten käyttöön. Laitos avasi tuottamansa havainto- ja malliaineistot vapaasti käytettäväksi kesäkuussa 2013 ja lentosäähavainnot vuoden 2014 alusta. Kaikki Ilmatieteen laitoksen omistama data on nyt maksutonta. Laitos vaikuttaa sekä kotimaassa että kansainvälisesti ja on monilla mittareilla alansa kansainvälistä kärkeä. Laitoksella on keskeinen asema alansa kansainvälisissä järjestöissä, kuten WMO:ssa ja EUMETSAT:ssa.

3) Viraston tehtävä ja painopisteet

Ilmatieteen laitos on ilmakehä- ja meriosaamisen kansainvälinen edelläkävijä, joka toimii suomalaisen yhteiskunnan turvallisuuden ja menestymisen takaamiseksi. Ilmatieteen laitoksen toiminta-ajatuksena on tuottaa laadukasta tietoa ilmakehästä ja meristä ja yhdistää tämä osaaminen palveluiksi, joita se tuottaa tehokkaasti yleisen turvallisuuden edistämiseksi sekä ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriön ja Ilmatieteen laitoksen välisessä monivuotisessa tulossopimuksessa vuosille 2012–2015 määritellään tavoitteet yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi. Toiminnan painopistealueita ovat 1) sää ja turvallisuus: yhteiskunnan sääherkkyyteen reagoiminen, 2) ilmastonmuutos ja yhteiskunta: tuotetaan tietoa päätöksenteon tueksi, 3) Itämeri ja arktiset alueet: lisääntyneisiin ympäristöriskeihin vastaaminen palveluja kehittämällä, ja 4) liikenne ja energia: älyliikenteen edistäminen, sekä inhimillisen pääoman kehittäminen.

4) Seurattavat mittarit

Osassa tulostittareita on jo saavutettu tulevien vuosien tavoitetasoja, joten niiden haasteellisuutta tuloksellisuuden parantamiseksi on perusteltua tarkastella niiden vaativuutta lisäävään suuntaan laadittaessa uutta monivuotista tulossopimusta vuosille 2016–2019. Joidenkin mittareiden osalta tulee kuitenkin huomioida, että saavutettua tasoa korkeampia tuloksia ei ole realistista edellyttää, jolloin tavoitteiden asettamisessa on perusteltua keskittyä jo saavutetun korkean tason ylläpitämiseen.

Valtionhallinnon ICT-menoihin kohdistetut kustannussäästöt sekä ICT-toimintojen keskittämiseen liittyvät hankkeet vaikuttavat Ilmatieteen laitoksen käytettävissä olevaan ICT-rahoitukseen sekä laitoksen toiminnan kannalta kriittisten laitteiden ja tuotantojärjestelmien ylläpitoon ja kustannustasoon. Uudet toimintamallit ja rahoituksen merkittävät muutokset saattavat vaikuttaa tuotettujen palvelujen toimitusvarmuuteen. ICT-toimintoihin kohdistuvat säästöt, tutkimuslaitosuudistus sekä muut leikkaukset johtavat henkilöstön vähentämiseen. Henkilöstön vähentäminen tekee Ilmatieteen laitoksen korkean palvelutason ylläpitämisen haastavaksi. Tulostittareita saatetaan jatkossa joutua tarkistamaan alaspäin.

Arvio tilinpäätösanalyysistä

Ministeriö on arvioinut viraston tilinpäätösanalyysiä. Arvioinnissa on otettu huomioon tilintarkastajan näkemykset. Ministeriö kiinnittää jatkossa huomiota vain oleellisempiin ja merkittävämpiin asioihin.

Vuoden 2014 tilinpäätöksessä tilinpäätöslaskelmat on säännösten mukaiset ja niiden liitteenä esitetyt tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla. Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti. Tilinpäätös on laadittu selkeästi ja tavoitteet on raportoitu ja analysoitu pääsääntöisesti hyvin. Tilinpäätöksen sanallinen analysointi on esimerkillisen hyvää helpottaen numeroiden tulkintaa.

Toimenpiteet, joihin viraston/laitoksen on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriöllä ei ole laitoksen tuloksellisuuden parantamisen suhteen muuta huomautettavaa. Ministeriö kuitenkin toteaa, että hyvään henkilöstöpolitiikkaan on syytä kiinnittää huomiota henkilöstön vähennyksestä ja leikkauksista huolimatta.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Tulosohjauksen kehittämistyöryhmän loppuraportin ehdotuksia tullaan edelleen jalkauttamaan ja strategiakarttasovelluksen kehittämistyötä jatkamaan hallinnonalan konsernistategian suunnittelun ja seurannan tueksi. Ministeriön ja viraston välisen vuosien 2016–2019 tulossopimuksen yhteydessä tullaan arvioimaan viraston tavoitetasot siten, että ne vastaavat sitä trendiä, joka on toteutunut aikaisempina tulossopimuskautena.

Anne Berner
liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
kansliapäällikkö

Tiedoksi

Liikenne- ja viestintäministeri
Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriö, yleinen osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, kehittämissyksikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö, talousyksikkö

Valtion televisio- ja radiorahasto

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2014 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa perustellun tilinpäätöskannanottonsa valtion televisio- ja radiorahaston vuoden 2014 tilinpäätöksestä. Kannanotto perustuu talousarvioasetuksen 66 i §:n 1 momenttiin.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Yleistä

Tilinpäätös on selkeä. Tilinpäätös on laadittu säännösten mukaisesti ja sen liitteenä olevat tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Rahaston käyttösuunnitelma

Valtioneuvosto vahvisti valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 5 §:n nojalla 19.12.2013 rahaston käyttösuunnitelman ajalle 1.1.–31.12.2014. Käyttösuunnitelmaa ei tarkistettu tilikauden aikana.

Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoituksen uudistaminen vaikutukset rahastoon

Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoituksen uudistaminen toteutettiin vuoden 2013 alusta lukien (lait 475/2012 ja 474/2012). Televisiomaksuvelvollisuus päättyi vuoden 2012 lopussa, mutta suorittamatta olevien maksujen perintää ja liikaa maksettujen maksujen palautusta jatkettiin vuoden 2014 loppuun saakka. Vuoden 2015 alusta televisiomaksujen perintä lopetetaan ja palauttamatta olevat maksut tuloutetaan rahastoon.

Rahastolle suoritetaan rahoitusta rahastolain 3 §:n mukaan valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:ssä säädetyn julkisen palvelun kustannusten kattamiseksi. Vuonna 2014 määräraha (mom. 31.40.60) oli 507,9 miljoonaa euroa. Valtioneuvosto päätti 19.12.2013 momentin määrärahan siirrosta. Viestintävirasto on tilittänyt varoja Yleisradio Oy:n käyttöön sen rahoitustarpeen mukaisesti.

Rahaston tarkoituksen toteutuminen

Rahaston varojen kerääminen ja hoito on järjestetty rahastolain 3 §:n ja 4 §:n mukaisesti. Rahaston varoja on käytetty lain 5 §:ssä määriteltyihin tarkoituksiin ja rahaston 3 §:n mukainen tarkoitus on toteutunut.

Rahaston varojen käyttö ja käyttösuunnitelman toteutuminen

Rahastoon siirrettiin valtion talousarviosta suunnitelman mukaisesti ja talousarvosuunnitelmaa vastaavasti maksuperusteisesti 507,9 miljoonaa euroa eli 7,9 miljoonaa euroa vuotta 2013 enemmän. Määräraha on kokonaisuudessaan käytetty Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoittamiseen. Yleisradio Oy maksaa saamistaan varoista arvonnäköveron (10%, 46,1 miljoonaa euroa).

Rahastoon kertyi maksuperusteisesti televisiomaksuja 0,7 miljoonaa euroa eli 0,2 miljoonaa euroa arvioitua enemmän. Suoriteperusteisia televisiomaksutuottoja ei enää vuonna 2014 kertynyt. Televisiomaksujen tileistä poistoja tehtiin 2,2 miljoonaa euroa. Saatavakanta vuoden lopussa oli 8,7 miljoonaa euroa.

Aiemmin liikaa suoritettuja televisiomaksuja palautettiin 0,1 miljoonaa euroa käyttösuunnitelman arvion ollessa 0,3 miljoonaa euroa. Vuoden lopussa maksuja oli palauttamatta maksuja 0,4 miljoonaa euron arvosta.

Viestintäviraston kustannukset rahaston hallinnoimisesta olivat 0,8 miljoonaa euroa eli noin 50 000 euroa arvioitua pienemmät. Vuonna 2014 kustannuksia syntyi vielä vähenevässä määrin televisiomaksujärjestelmän alasajosta. Uutena eränä rahastosta veloitettiin 0,3 miljoonaa euroa maanpäällisen televisiotoiminnan seuraavan teknologiasiihtymän (DVB-T2) viestintään liittyviä kustannuksia, jotka toteutuivat hieman arvioitua pienempinä. Liikenne- ja viestintäministeriön käyttöön ja rahaston tilintarkastukseen budjetoidut erät toteutuivat hieman arvioitua pienempinä. Rahaston toiminnan kulut olivat yhteensä noin 1,2 miljoonaa euroa, mikä on 2,1 miljoonaa euroa vuotta 2013 vähemmän. Edellä mainitut kustannukset katettiin rahastoon televisiomaksuista kertyneistä varoista.

Vuoden 2014 lopussa seuraavalle vuodelle siirtyneiden varojen määräksi muodostui 10,2 miljoonaa euroa, mikä oli 1,2 miljoonaa euroa käyttösuunnitelmassa arvioitua enemmän. Rahaston jakamattomista varoista tullaan jatkossa kattamaan valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain vuoden 2013 alusta muutetun 5 §:n mukaisiin menoihin eli Viestintäviraston rahaston hallinnoinnista aiheutuvat kustannukset sekä Yleisradio Oy:stä annetun lain 6 a §:n mukaisten ennakkoarviointien toteuttamisesta aiheutuvat menot.

Rahaston hallinnointi Viestintävirastossa

Valtion televisio- ja radiorahastolla ei ole omaa organisaatioita, henkilöstä tai omaisuutta. Rahaston hallinnoinnista vastaa Viestintävirasto. Liikenne- ja viestintäministeriön ja Viestintäviraston tulossopimuksessa mainittujen, rahaston hallinnoinnin seuranta- ja raportointikohteiden osalta ministeriö viittää Viestintäviraston tilinpäätöksestä antamaansa kannanottoon.

Arvio tilinpäätösanalyysistä

Televisio- ja radiorahaston tilinpäätösanalyysi on selkeä. Tilintarkastuskertomuksen perusteella tilinpäätöslaskelmat on laadittu ohjeistuksen mukaisesti.

Toimenpiteet, joihin Viestintäviraston on tarpeen ryhtyä tuloksellisuuden parantamiseksi

Liikenne- ja viestintäministeriön vuoden 2013 tilinpäätöskannanotossa edellyttämät toimet on toteutettu.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että jatkossa Viestintäviraston tulee huolehtia siitä, että rahaston hallinnointi järjestetään mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tuloksellisuuden parantamiseksi

Liikenne- ja viestintäministeriö tekee vuosittain esityksen määrärahamomentille (31.40.60), jolla valtion talousarviosta siirretään laissa säädetty määrä rahastoon julkisen palvelun rahoittamiseksi ja valmistelee päätöksen varojen siirtämisestä talousarviosta radiorahastoon.

Anne Berner
liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
kansliapäällikkö

Tiedoksi

Liikenne- ja viestintäministeri
Valtiovarainministeriö
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriö, viestintäpolitiikan osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, yleinen osasto
Liikenne- ja viestintäministeriö, talousyksikkö